

відда ў сетцы інтэрнэт, *блогі, відэахостынг* YouTube, *перавернутае навучанне, гейміфікацыя* (навучанне з дапамогай адукацыйных гульняў), *Smart-навучанне*, заснаванае на ўжыванні мабільных прылад у адукацыйным працэсе (17.09.2019); *Вэб-квест* – гэта яшчэ адна ўнікальная магчымасць *выкарыстання сусветнай сеткі для навучання* (21.11.2019).

Асобна разгледзім падобныя па смантыцы неалагізмы **вэбінар і хакатон**.

Анлайн-семінары ці вэбінары (англ. *webinar*) – гэта разнавіднасць вэб-канферэнцыі, правядзенне анлайн-сустрэч або прэзентацый праз Інтэрнэт. *Вэбінар* – гэта аналаг жывога семінара, толькі ў рэжыме анлайн (18.05.2019).

Хакатон (англ.: *hackathon*, ад *hack* – абчэсваць і *marathon* – марафон) — форум распрацоўшчыкаў, падчас якога спецыялісты з розных галін распрацоўкі праграмага забеспячэння (праграмісты, дызайнеры, менеджары) разам вырашаюць якую-небудзь праблему і абмежаваныя ў часе: *Конкурсы, дзе школьнікі правяраюць свой узровень і хакатоны, падчас якіх можна гэты ўзровень павышаць, а таксама атрымліваць soft skills* (21.09.2019).

Працэс фарміравання інтэрнэт-утварэнняў у мове просты, але адначасова і высокатэхналагічны, бо самі тэхналогіі камунікацый з'яўляюцца прычынамі з'яўлення новых слоў. Як паказваюць назіранні, неалагізмы ўтвараюцца з дапамогай унутраных спосабаў намінацыі (напрыклад, словаскладанне, абрэвіяцыя) ці знешніх (запозычэнне). Значную частку неалагізмаў камп'ютарнай сферы складаюць англіцызмы або раннія запозычэнні, якія валодаюць высокім парогам выжывальнасці і здольнасцю да пашырэння лексіка-граматычнай парадыгмы.

Інтэрнэт-дыскусія на сённяшні дзень з'яўляецца адной з асноўных крыніц, якая папаўняе беларускую мову шматлікімі поліфункцыянальнымі лексемамі. Разгледзім абрэвіятуру **ІТ** [англ.: *Information Technologies*], якая актыўна ўжываецца ў “Настаўніцкай газеце: *Стартуюць у ІТ* (3.01.2019); *Пры падрыхтоўцы будучых педагогаў мы фарміруем адну з найважнейшых кампетэнцый – ІТ-кампетэнцыйнасць; ІТ узросты ўсе пакорныя* (21.11.2019).

Мы назіраем цікавую з'яву – несупадзенне формы напісання і гучання: **ІТ** – [ай-ці] і русіфікаваны графічны варыянт **ИТ** – [і-тэ], які шырока распаўсюджаны ў друку. У вусным маўленні гэтая абрэвіятура захоўвае сваё арыгінальнае гучанне.

Адзначым, што ўжыванне камп'ютарнай лексікі асобамі розных сфер дзейнасці спараджае т.зв. камп'ютарныя жарганізмы, якія актыўна ўжываюцца на старонках “Настаўніцкай газеты”, напрыклад: *Як стаць паспяховай айцішніцай?* (16.11.2019); *Будучыя настаўнікі вучацца хакатоніць* (20.04.2019); *Пра што стрыміць* (18.05.2019).

Таксама ў артыкулах аўтары, часцей за ўсё настаўнікі школ і гімназій, ужываюць вобразныя назвы дзяцей ХХІ стагоддзя: *У рубрыцы “Школа Z” мы працягваем даследаваць “лічбавых” дзяцей – новае пакаленне, што не прызнае аўтарытэтаў, не ўяўляе сваё жыццё без тэхналогій і рыхтуецца жыць у будучыні, якую сёння складана нават уявіць* (19.01.2019); *Ужо год мы гутарым пра выкарыстанне камп'ютарных тэхналогій у выхаванні, пра камунікацыю з новым, незнаёмым і Пакаленнем* (21.09.2019).

Заклучэнне. Такім чынам, мы высветлілі, што камп'ютарная лексіка – з'ява параўнальна новая, яна перажывае вельмі інтэнсіўнае развіццё, набывае ўстойлівасць і замацоўваецца ў моўнай практыцы карыстальнікаў камп'ютара і Інтэрнэту. Разам з тым неабходна памятаць і пра нормы літаратурнай мовы, не забываюцца пра тое, калі дапушчальнае ўжыванне падобнай лексікі. Журналістам варта ўлічваць жаданне чытачоў на атрыманне жывой, цікавай і дакладнай інфармацыі, выяўленай у форме, якая адлюстроўвае моўны густ і моўны прыярытэты аўтара.

1. Лексічныя працэсы ў беларускай мове канца ХХ – пачатку ХХІ стст. / В.І. Уласевіч, Н.М. Даўгулевіч // Слоўнік новых слоў беларускай мовы. – Мінск, 2009. – С. 3–12.

НЕЛІТАРАТУРНАЯ ЛЕКСІКА Ў ІНТЭРНЭТ-СМІ (НА МАТЭРЫЯЛЕ ІНТЭРНЭТ-ЧАСОПІСА “34MAG.NET”)

Радзеўская Н.У.,

студэнтка 4 курса ВДУ імя П.М. Машэрава, г. Віцебск, Рэспубліка Беларусь

Навуковы кіраўнік – Семянькова Г.К., канд. філал. навук, дацэнт

Сёння ў межах культуры маўлення і лінгвастылістыкі асабліва ўвага надаецца праблеме апраўданасці нелітаратурнай лексікі ў СМІ. Асаблівага даследавання патрабуе лексіка публіцыстычнага тэксту ў інтэрнэт-прасторы. У сувязі з гэтым вывучэнне асаблівасцяў зместу і структуры інтэрнэт-публікацый з'яўляецца актуальным, бо дазваляе выявіць тэндэнцыі да змянення традыцыйных прынцыпаў стварэння публіцыстычнага твора.

Мэта артыкула – выяўленне ролі нелітаратурнай лексікі ў інтэрнэт-часопісе “34mag.net”.

Матэрыял і метады. Матэрыялам для даследавання паслужылі публікацыі (каля 200) з інтэрнэт-часопіса “34mag.net” за 2019 год. Метады даследавання – апісальны, параўнальны, элементы статыстычнага аналізу.

Вынікі і іх абмеркаванне. Як вядома, асноўнай функцыяй СМІ з’яўляецца перадача інфармацыі і ўздзеянне праз яе на чытача. А.А.Барковіч заўважае, што прысутнасць нелітаратурных элементаў у газетных тэкстах магчыма: пры ўмераным і мэтазгодным выкарыстанні такія словы могуць значна пашырыць спосабы выражэння ацэнкі [1].

Прааналізаваўшы публікацыі інтэрнэт-часопіса “34mag.net”, мы выявілі, што самымі частымі з выкарыстаных моўных сродкаў з’яўляюцца жарганізмы, слэнгавыя і размоўныя словы.

Прывядзём некалькі прыкладаў:

У раскладзе снежаньскіх канцэртаў дзеецца нейкая **чахарда**, запуляць вечарыну;

...як трансфармуюцца грамадскія інстытуты і чаму зараз вучыць дзяцей, каб яны потым удзячна **адвесілі** табе зямны паклон;

Узбройвайся камерай і адпраўляйся **пстрыкаць** [фатаграфавач] муралы, скульптуры і графіці;

Працягваем **таніць** [змагачца, адстойваць] за экалогію;

Прыезд “Пасош” – гэта не толькі магчымасць **папашалець** пад музыку расійскага поп-панк-трыа, але і важкая нагода наведваць новенькую пляцоўку;

Распавядаем пра гомельскі “Рух дваровых гульняў”, які ўласным прыкладам разбурае стэрэатып, быццам падлеткам 2010-х **забамбіць** [зрабіць] **сэлфак** [сэлфі] у **інсту** [інстаграм] заўсёды цікавей за тое, каб пакідаць у двары мяч або лятучую талерку;

З тэрапеўтам заведзена **тусіць** [сустрэцца] двойчы: першы раз завітваеш да яго, каб ён памераў ціск, палічыў індэкс масы цела і выдаў стос накіраванняў на аналізы;

Нарэшце ўсім **фіялетава** [усё роўна], што ты не прачытаў(-ла) “Адысею” ва **ўніверсы** [універсітэце];

Слухачы настолькі паверылі ў рэальнасць сюжэта, што больш за мільён з іх у паніцы пачалі збіраць нажыткі і **валіць** [адыходзіць] на захад.

Адназначна, што публіцысты інтэрнэт-часопіса нярэдка выкарыстоўваюць словы з англійскай мовы: **трапіць на івэнт** [event – падзея], **нюсмэйкер** [newsmaker – журналісцкі тэрмін, які называе чалавека, што валодае дастатковай колькасцю інфармацыі і кампетэнтнасці, каб выступаць у якасці крыніцы], **лэйбл, бэкстэйдж** [backstage – дзеянні, працэсы, якія не бачыць глядач “за кулісамі”, “за сцэнай”, “за кадрам”] і інш.

Сустракаюцца словы, утвораныя ад адпаведных стылістычна нейтральных шляхам скарачэння, выкліканага імкненнем да эканоміі моўных сродкаў: **сімпатны** [сімпатнычны], **чытнуць** [пачытаць], **глянуць** [паглядзець], **інста** [інстаграм].

Асобна спынімся на выкарыстанні ў тэкстах адзінак са слэнга, што з’яўляюцца інструментам сацыяльнага маркіравання ці абазначэння паняццяў, якім няма адпаведнага наймення ў беларускай (рускай) мове: узяць **сімпатны мерч** [розную прадукцыю; англійскае слова merchandise абазначае “тавар, прадукцыя”, а merch – яго скарачаны, слэнгавы варыянт]; **усё было такое чыловае** [ад англ. chill – адпачываць]; **можна будзе флексіць** [танчыць], **выпусціць першую інііку** [міні-альбом]; У “Дворыку жахаў” самазабыўна **варкшопілі** [ад англ. workshop – “цэх або майстэрня”; гэта калектыўны метада навучання, які прадугледжвае актыўны ўдзел кожнага навучэнца]; **нэтворкалі** [ад англ. net – сетка + work – працаваць; гэта сацыяльная і прафесійная дзейнасць, накіраваная на тое, каб з дапамогай сяброў і знаёмых, што працуюць або якія маюць сувязі ў той ці іншай сферы, максімальна хутка і эфектыўна пазбавіцца ад складаных жыццёвых праблем], **хадзіць з пёселем** [сабакам]; **праходзь са сваім каццейкам** [катом].

Заклучэнне. Такім чынам, разгледжаныя вышэй прыклады нелітаратурнай лексікі ў газетным тэксце паказваюць, што паступова адбываецца змяненне традыцыйных падыходаў да стварэння публіцыстычнага твора. Журналісты інтэрнэт-часопіса “34 mag.net” свабодна ўжываюць размоўныя, жаргонныя, слэнгавыя, часам нават грубыя лексемы, што дапамагае аўтарам узбагаціць, разнастайць моўны матэрыял, наблізіць яго да чытача, які выкарыстоўвае такія адзінкі падчас зносінаў са сваімі равеснікамі (нагадаем, што “34 mag.net” – моладзевы інтэрнэт-часопіс).

1. Барковіч, А.А. Інтэрнэт-тэрміналогія: асаблівасці функцыянавання ў беларускай мове / А.А. Барковіч // Весці БДПУ: штоквартальны навукова-метадычны часопіс. – 2014. – № 2. – С. 86-90.

2. Інтэрнэт-часопіс “34 mag.net” [Электронны рэсурс]. – Рэжым доступу: <https://34mag.net>. – Дата доступу: 30.09.2019.

ПРЕИМУЩЕСТВА ИСПОЛЬЗОВАНИЯ ДЕНОТАТИВНОЙ КАРТЫ ПРИ ИЗУЧЕНИИ ВТОРОГО ИНОСТРАННОГО ЯЗЫКА (АНГЛИЙСКИЙ)

Рубин Н.С.,

студентка 5 курса ВГУ имени П.М. Машерова, г. Витебск, Республика Беларусь

Научный руководитель – Смирнова В.Н., преп.

Актуальность данной работы обусловлена увеличением объема поступающей информации, которую необходимо усвоить студентам. Так, например, работа с текстом на иностранном языке предполагает проведение самостоятельного анализа, систематизации информации, оценки ее значимости, а также